

# MAKİNE ZABİTİ/GEMİ MAKİNELERİ İŞLETME TEKNİSYENİ

## TANIM

750-3000 KW arası güce sahip ana makine ile yürütülen gemilerin, başmakine/başmühendis ve ikinci mühendisten sonra makine bölümünde makineyi sevk ve idare eden kişidir.

## A-GÖREVLER

İş sağlığı ve güvenliği kurallarına, çevre koruma düzenlemelerine, mesleğin verimlilik ve kalite gerekliliklerine uygun olarak;

- Ana makinenin (gemiye götüren makinenin) ve geminin elektriğini sağlayan yardımcı makinelerin yağ, su, yakıt ile egzoz basınçlarını kontrol eder, eksik olduğunda ikmal yaptırılmasını sağlar.
- Ana makine ve yardımcı makinelerin mazot tanklarına, ana mazot tanklarından yakıt transferi yapar.
- Basınçlarda ani düşmeler olursa tehlikeli durumu atlatacak müdahaleyi yapar ve başteknisyene haber verir.
- Pompaların ve elektrik motorlarının basınçlarını kontrol eder, arıza yaptığında yedeklerini devreye sokar.
- Günde 4'er saat olmak üzere yanındaki yardımcı elemanla vardiya tutar.
- Gemide yapılamayacak bir parça varsa dışarıya atölyelere gönderip yerlerine yedeklerini takar.
- Makineyi kalkışa hazırlar.
- Kazanı yakar, makineyi ısıtır, makineye hava çıkartıp soğutma suyu tanklarının eksik sularını tamamlar ve separatörü çalıştırıp yağı ısıtır.

## KULLANILAN ARAÇ GEREÇ VE EKİPMAN

- Arıza bulmak, bakım ve onarım işlemleri için el aletleri, elektronik ölçüm ve test cihazları
- Gemi tesis ve teçhizatının söküm, bakım onarımı ve yeniden montajı için el aletleri ve ölçüm cihazları,
- Gemilerde tipik olarak yerine getirilen onarım işlemleri ve imalat için uygun aletleri
- Hidrolik ve pnömatik araçları,
- Torna tezgâhı,
- Freze tezgâhı,
- Vargel tezgâhı,
- Kesme aletleri,
- Değişik ölçü ve çaplarda vidalar, somunlar, perçinler, kutu profil, köşebentler (U ve + gibi küçük profiller), parça ve yarı mamuller, metal parçalar.

# MAKİNE ZABİTİ/GEMİ MAKİNELERİ İŞLETME TEKNİSYENİ

---

## B-MESLEĞİN GEREKTİRDİĞİ GENEL ÖZELLİKLER

Makine Zabiti / Gemi Makineleri Teknisyeni olmak isteyenlerin:

- Fiziğe, özellikle mekanik konusuna ilgili ve başarılı,
- Göz-el koordinasyonu, uzay ilişkilerini algılama yeteneği gelişmiş,
- Alet ve makinelerle uğraşmaktan hoşlanan
- Dikkatli ve sabırlı,
- Başkaları ile işbirliği içinde çalışabilen
- Açık denizlerde çalışmaktan hoşlanan, kişiler olması gerekir.

## C-ÇALIŞMA ORTAMI VE KOŞULLARI

Makine Zabiti / Gemi Makineleri Teknisyeni gemide çalışır. Gemi makinesinin eski veya yeni olmasına göre rahat ya da çok fazla gürültülü, yağlı, ağır kokulu (yağ veya mazot vb.) sıcak bir ortamda bulunur.

Makine Zabiti / Gemi Makineleri Teknisyeni gemide makine dairesinde vardiya tutar. Makine zabitlerinin günlük çalışma süresi 8 saat olup 4er saatlik vardiya düzeni ile çalışırlar. Aynı zamanda günde en az 10 saat dinlenme süresi verilecektir. Bu dinlenme süresi ikiye bölünürse birisi en az 6 saat olacak bu da iki gün üst üste tekrarlanmayacaktır. Haftalık çalışma süresi 48 saattir. Bunun dışındaki çalışmalar acil durum ve role talimleri dışındaki süreler fazla mesai olarak eklenir.

Ayrıca, gemi fırtınaya yakalandığında sallantı, deniz tutması, stres ve işbirliği gerektiren koşullarda çalışır. Burada herkesin kendi görevi vardır. Başmakineist ve meslektaşları ile iletişim içerisinde.

# MAKİNE ZABİTİ/GEMİ MAKİNELERİ İŞLETME TEKNİSYENİ

## D-MESLEK EĞİTİMİ

MESLEK EĞİTİMİNİN  
VERİLDİĞİ YERLER

Mesleğin eğitimi, mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının “Denizcilik ” alanı “Gemi Makineleri İşletme” dalında verilmektedir.

## MESLEK EĞİTİMİNE GİRİŞ KOŞULLARI

- Ortaokulu tamamlamış olmak,
- Milli Eğitim Bakanlığınca okul türlerine ve alan/dala göre belirlenen giriş koşullarını taşımak.  
Mezun olanlar;
- İdarece onaylı atölye tesislerinde atölye becerilerini geliştirme eğitimi olmak üzere toplam oniki aylık onaylı eğitim programını başarı ile tamamlamak,
- Altı ayı onaylanmış bir staj defterine uygun olarak liman seferi dışında çalışan 750 kW'den büyük ana makine ile yürütülen gemilerde deniz eğitimi ve altı ayı da onaylanmış bir staj defterine uygun olarak İdarece onaylı atölye tesislerinde atölye becerilerini geliştirme eğitimi olmak üzere toplam oniki aylık onaylı eğitim programını başarı ile tamamlamak,
- Sınırlı başmakineist yeterliği veya Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme, Sınav, Vardiya Tutma, Kütüklenme ve Donatılma Esasları Hakkında Yönetmelik şartlarına uygun deniz makinistliği yeterliği ile yirmidört ay deniz hizmetini yaptıktan sonra, müfredat programına uyum sağlayacak bir eğitimi tamamlamak,
- Deniz Kuvvetleri Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığından ayrılanlardan Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu gemi makineleri programı çark ya da motor dalı veya Astsubay Makine Sınıf Okulu motor ya da çark branşı mezunu olmak ya da Deniz Astsubay Meslek Yüksek Okulu gemi makineleri programı yara savunma dalı ya da elektrik programı dallarından veya Astsubay Makina Sınıf Okulu motor ya da çark branşı dışındaki diğer branşlardan mezun olup Eğitim ve Sınav Yönergesi kapsamındaki “gemi makineleri kursu”nu İdarece onaylanmış bir eğitim kurumunda görmek veya müfredatın İdarece onaylanması kaydıyla Deniz Kuvvetlerinde, Sahil Güvenlik Komutanlığında görmesi halinde beş yılı makine deniz hizmeti olmak üzere on yıl görevde bulunmuş olmak,
- Şartlarından birini sağlamak ve İdarenin öngördüğü "makine zabiti" sınavında başarılı olmak şartlarını sağlayanlar, "Makine Zabiti" yeterliği almaya hak kazanırlar.

Gemi adamlarının Eğitim, Belgelendirme, Sınav, Vardiya Tutma, Kütüklenme ve Donatılma Esasları Hakkında Yönetmelik şartlarına uygun olarak yakın yol makine zabiti, yakın yol ikinci makinisti ve sınırlı makine zabiti yeterliğine sahip bulunanlar, sınavsız "makine zabiti" yeterliği almaya hak kazanırlar.

# MAKİNE ZABİTİ/GEMİ MAKİNELERİ İŞLETME TEKNİSYENİ

---

## D-MESLEK EĞİTİMİ

### EĞİTİMİN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

- Mesleğin eğitim süresi 4 yıldır.
- Ortak genel kültür dersleri 9. sınıfta verilmekte olup yıl sonunda öğrenci alanını belirler.
- Alanda yer alan tüm dallara yönelik ortak yeterlikleri kazandıran dersler 10. sınıfta verilmektedir.
- 10. sınıfın sonunda, bölgesel ve sektörler ihtiyaçlar, okulun donanımı, öğretmen ve fizikî kapasitesi ile öğrencilerin ilgi ve istekleri de dikkate alınarak dal seçimi yapılmaktadır.
- Dala ait yeterlikleri içeren dersler 11. ve 12. sınıfta verilmektedir.

Mesleki eğitim, okulda teorik/uygulamalı, işletme ve atölye ortamlarında ise uygulamalı olarak verilmektedir.

### EĞİTİM SONUNDA ALINAN BELGE-DİPLOMA

Meslek eğitimini bitirenler meslek lisesi diploması verilmektedir.

# MAKİNE ZABİTİ/GEMİ MAKİNELERİ İŞLETME TEKNİSYENİ

## E-ÇALIŞMA ALANLARI VE İŞ BULMA OLANAKLARI

Makine Zabitleri / Gemi Makineleri İşletme Teknisyenleri, gemilerde, tersanelerde ve motor atölyelerinde çalışırlar. Ayrıca, devlete ait motor üretim ve bakım atölyelerinde usta olarak çalışabilirler.

Teknisyenler gemi haricinde, gemilere önderlik eden gemi şirketlerinde ve özel oto servislerine başvuruda bulunarak kendilerine iş bulabilirler.

## F-EĞİTİM SÜRESİNCE VE EĞİTİM SONRASI KAZANÇ

### EĞİTİM SÜRESİNCE

- 3308 sayılı “Mesleki Eğitim Kanunu” gereğince, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere, asgari ücretin net tutarının yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 30’undan, yirmiden az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 15’inden aşağı olmamak üzere ücret verilir.
- Eğitim gören öğrencilerin iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili sigorta primleri devletçe karşılanır.
- Öğrenciler, mesleki eğitim yaptıkları işletmelerin sosyal imkânlarından faydalanır.

### EĞİTİM SONRASI

Gemilerin ve gemi firmalarının büyüklük ve gelişmişlik durumuna göre ücret değişikliği göstermekle beraber açık deniz stajını yaparken asgari ücretten başlayan ücretlerle işe başlarlar. “Makine Zabiti” yeterlilik belgesini aldıktan sonra daha iyi ücretlerle işe başlarlar.

# MAKİNE ZABİTİ/GEMİ MAKİNELERİ TEKNİSYENİ

## G-MESLEKTE İLERLEME

### MESLEKİ EĞİTİMDE İLERLEME

Meslek liselerinin Denizcilik alanı Gemi Makineleri İşletme dalından mezun olanlar mezun olanlar, alanın/bölümün devamı niteliğinde olan ve YKS Kılavuzunda belirtilen yükseköğretim ön lisans programlarını tercih ettikleri takdirde ek puan verilmektedir.

Teknoloji Fakültelerinin, Sanat ve Tasarım Fakültelerinin, Turizm Fakültelerinin, mesleki ve teknik orta öğretim kurumları (M.T.O.K) mezunlarına ayrılan kontenjanlarını tercih etmeleri halinde öncelikli olarak yerleştirilmektedir.

Ayrıca mezunlar, yükseköğretime giriş sınavlarında başarılı oldukları takdirde, YKS Kılavuzunda belirtilen programlara yerleştirilebilirler.

Meslekte uzmanlaşma ve yükselmeyi sağlayan, tecrübe veya ek bilgi ve beceri kazandıracak kurslar, seminerler, hizmet-içi eğitim gibi olanaklar aracılığıyla nitelik artışı sağlanabilir.

### İŞ HAYATINDA İLERLEME

Makine Zabiti olarak 2 yıl açık denizde çalıştıktan sonra açılan “İkinci Makinist” sınavında başarılı olurlarsa ikinci makinist ünvanını alırlar.

İkinci Makinist olarak 2 yıl açık denizde çalıştıktan sonra açılan “Başmakinist” sınavında başarılı olurlarsa başmakinist ünvanını alırlar.

### BENZER MESLEKLER

- Motor Teknisyeni.
- Makine Teknisyeni

# MAKİNE ZABİTİ/GEMİ MAKİNELERİ TEKNİSYENİ

## H-EK BİLGİLER

- Deniz Harp Okulunu bitirmeden ayrılanlardan, müfredata uygun eğitim ve öğretimleri sırasında gördüklerini belgeleyenlere, altı ayı onaylanmış bir staj defterine uygun olarak liman seferi dışında çalışan 750 kW'den büyük ana makine ile yürütülen gemilerde deniz eğitimi ve altı ayı da onaylanmış staj defterine uygun olarak İdarece onaylı atölye tesislerinde atölye becerilerini geliştirme eğitimi olmak üzere toplam oniki aylık onaylı eğitim programını başarı ile tamamlamaları şartıyla, sınavla makina zabiti yeterliği verilir.
- Eğitim ve öğretimleri sırasında görerek makine zabıtlığı yeterlik belgesini alanlar, Gemiadamları Donatımında Asgari Emniyet Belgelerinde iki uzakyol vardiya mühendisi/makinisti yeterlikli personel ile donatılması öngörülen gemilerde uzakyol vardiya mühendisi/makinistlerinden birinin yerine gemide görev alabilirler.
- Bu maddede belirtilen şartları sağlayarak sınırlı başmakinist yeterliğinden makine zabiti yeterliğine geçmek için başvuran gemiadamlarının, sınırlı başmakinist yeterliği ile alt yeterliklerde yapmış olduğu deniz hizmetleri geçerlidir.

## I- KAYNAKÇA

- Meslek elemanları,
- 23 Ağustos 2012 Tarih 28390 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gemi Adamları Yönetmeliğinde yapılan Değişiklikler.
- STCW “Standards of Training, Certification and Watchkeeping” (Gemi adamlarının eğitimi, belgelendirilmesi ve gemilerde vardiya tutma standartlarının düzenlenmesine ilişkin uluslar arası sözleşme” STCW 1978 yılında yapılan düzenlemeler, ve 1995, 2001, 2006,2008 yıllarında yapılan ek düzenlemeler)
- www.megep.meb.gov.tr adresli web sayfası
- Meslek Danışma Komisyonu (MEDAK) üyesi kuruluşlar

## İ- AYRINTILI BİLGİ İÇİN

- İlgili eğitim kurumları,
- <https://kariyerkapisi.cbiko.gov.tr/>.
- Türkiye İş Kurumu web sayfası [www.iskur.gov.tr](http://www.iskur.gov.tr).
- Mesleğim Hayatım web sitesi <https://meslegimhayatim.meb.gov.tr/>,
- T.C. Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi <http://osym.gov.tr/>,
- Bünyesinde Meslek Bilgi Merkezi Bulunan Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri/Hizmet Merkezleri.

**Bu dosya; meslek seçme aşamasında olan gençleri bilgilendirme amaçlı olup, meslek mensupları, işyerleri, mesleğin eğitim yerleri ve meslek odalarından bilgi alınarak oluşturulmuştur.**